

Шубенок Т. І.

викладач

*Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ*

ЩОДО ЕФЕКТИВНОСТІ РОЗВИТКУ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ

На сучасному етапі розвитку країни все більше постає необхідність у формуванні висококваліфікованого фахівця з активною суспільною позицією. Змінюється вектор розвитку освіти, виникає необхідність у зміні освітніх програм, які б відповідали запитам суспільства у формуванні творчої, інтелектуальної особистості. Освіта сьогодні повинна відповідати вимогам міжнародних стандартів якості, задовольняти запити всіх споживачів освітніх послуг - особистість, суспільство, державу, виробництво.

Так як освіта є одним з важливих способів отримання і вдосконалення індивідом ключових компетенцій, то і система підготовки повинна відображати це в педагогічних і методичних підходах, вживаних в освітньому процесі. Ключові компетенції відрізняються від загальних і технічних – вони не можуть викладатися як традиційні предмети, але повинні систематично інтегруватися в цілісний процес навчання і підготовки, починаючи, ймовірно, з більш ранніх стадій. Основна задача з даної точки зору полягає в тому, щоб організувати аудиторію і створити навчальну ситуацію навколо даних навичок, дозволити учням впізнати концепцію, а не просто вивчити її в традиційному значенні. Це призводить до акцентування на педагогічних методах, які стимулюють навчання за допомогою дії, обміну досвідом, вивчення досвіду, експериментування, співпраці, «позитивного здійснення» помилок, творчого вирішення проблем, зворотного зв'язку за допомогою соціальної взаємодії, постановки і репрезентації ідей і проблем, дослідження рольових моделей і, особливо, за допомогою взаємодії із зовнішнім світом. При цьому роль педагога змінюється від традиційно навчальної до організаційно-консультативної.

У процесі навчання розвиток базових навичок (ключових компетенцій) найбільш ефективно відбувається при застосуванні інтерактивних технологій навчання. Слово “інтерактив” (пер. з англійської “inter” – “взаємний”, “act” – діяти) означає здатність до взаємодії.

Серед сучасних і, на наш погляд, найбільш цікавих для студентів інтерактивних методів виступають такі: мозковий штурм, групова дискусія, рольова гра, форум, тренінг комунікативності, імітація, ділова гра, моделювання.

Мозковий штурм сприяє високому ступеню активності студентів та генеруванню нових ідей.

Групова дискусія розвиває навички спілкування між парами або групами учнів в певній навчальній ситуації. Може бути елементом круглого столу, обміном знань і досвідом, сприяє удосконаленню навичок комунікації.

Рольова гра - метод навчання, при якому учні грають визначені ролі в неформальній, але максимально реалістичній манері та сприяє ефективності у відпрацюванні професійних дій, висвітленні складних конфліктних ситуацій, закріплює засвоєння теоретичних концепцій, прояснює особливості поведінки, розвиває навички оперативного вирішення проблем та навчання в дії. Драматичний, ігровий ефект рольової гри сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу.

Форум – це нетрадиційний спосіб організації процесу обговорення певної теми, при якому виступаючі можуть висловлювати свою позицію без обмеження часу за умови, що їм вдається утримувати увагу аудиторії. Цей спосіб стимулює творче мислення, залучає аудиторію в процес навчання.

Тренінг комунікативності – сприяє розвитку лідерських здібностей студентів.

Імітація- процес відтворення максимально наближених до реальних умов виробничих або міжособистісних ситуацій.

Ділова гра – це одна з форм імітації конкретних ситуацій, передбачає організацію змагання між командами та розподіл ролей між учасниками. Вона сприяє формуванню навичок комунікації, стимулює творче мислення, здійснює навчання в дії.

Моделювання- це наочне зображення різними засобами (макет, графіка, комп'ютерні моделі) системи, структури, пристрою, процесу для аналізу й обговорення. Дозволяє розглядати тему з різних точок зору та стимулює зацікавленість та увагу учнів.

Інтерактивні технології спрямовані на розвиток учнів у режимі спільного вирішення проблемних ситуацій з метою розвитку професійної та ключових компетенції. Передбачають спільну діяльність педагога та учнів у співпраці. У цій ситуації змінюються підходи до організації освітнього процесу.

Визначення освіти змінюється від процесу передачі знань, формування вмінь та навичок до процесу формування індивідуально неповторної, гармонійно розвиненої особистості.

Функцією педагога стає організаційно-консультативна, що активізує процес самоосвіти учнів, а не виступає лише джерелом знань.

Метод проектування змінюється від одноосібного до сумісного, тобто до проектування навчального процесу у співпраці з учнями.

Змінюється також підхід до оцінки і контролю (оцінка самим учнем, взаємооцінка, оцінка педагогом з урахуванням динаміки досягнень учня).

У цій ситуації змінюються підходи до організації освітнього процесу. Визначення освіти змінюється від процесу передачі знань, формування вмінь та навичок до процесу формування індивідуально неповторної, гармонійно

розвиненої особистості. Метод проектування змінюється від одноосібного до сумісного, тобто до проектування навчального процесу у співпраці з учнями. Змінюється також підхід до оцінки і контролю (оцінка самим учнем, взаємо оцінка, оцінка педагогом з урахуванням динаміки досягнень учня).

Продуктивне мислення студентів, яке включає нове знання, залежить від рівня професіоналізму викладача, його здатності систематично отримувати нову інформацію, розвиватись, включати в навчальну діяльність елементи проблематизації, наукового пошуку та різних форм самостійної роботи.

Отже, завдяки реалізації новітніх принципів навчання під час викладання іноземних мов студенти набувають новий досвід у міжкультурній комунікації, можливість реалізувати здобуті знання у майбутній професійній діяльності. Все це допомагає організувати аудиторію і створити навчальну ситуацію навколо даних навичок, призводить до акцентування на педагогічних методах, які стимулюють навчання за допомогою дії, обміну досвідом, експериментування та співпраці та закладанні механізму успішної життєдіяльності впродовж професійного життя.

Шум О. В.

кандидат філологічних наук,
*Національна академія
прокуратури України*

ВИЇЗНЕ ЗАНЯТТЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ СПОСІБ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

**(на прикладі вивчення іноземних мов діючими та майбутніми
працівниками органів прокуратури України)**

Сьогодні іноземна мова є невід'ємним елементом освітніх програм на здобуття усіх кваліфікаційних рівнів (молодший спеціаліст, бакалавр, магістр, PhD тощо), а також під час перекваліфікації чи підвищення кваліфікації кадрів.

На сучасному етапі розвитку педагогіки особлива роль під час здійснення наукових досліджень та розробки навчальних програм приділяється віковим особливостям студентів (*прим.* з точки зору андрагогіки – теорії навчання дорослих, що виходить з того, що мета сучасного підходу до освіти полягає у сприянні розвитку та збагаченні цілісної особистості, прояву її самобутності, актуалізації її здібностей, та об'єднує знання про специфіку навчання дорослої людини з урахуванням її віку, освітніх та життєвих потреб, реальних можливостей, індивідуальних особливостей і досвіду, психіки і фізіології [3, с. 226-227]) та новітнім методикам викладання іноземних мов, які дають змогу максимально ефективно та у найкоротший термін здобути необхідні комунікативні